

Konservativna stran nam pripoveduje sleherni dan, da so Narodovci liberalci in framazoni; o kranjskih Nemcih je pa sploh znano, da so res liberalci po veliki večini. Ako pa pogledamo sedaj, kako so sestavljeni deželni zbor, deželni odbor in deželni šolski svet, videli bomo, da je — po logiki konservativne gospode same — eminentno katoliška dežela kranjska srečno dospela do tja, da so omenjene korporacije prešle v liberalne roke. To je glavni uspeh velike borbe za „katoliško podlago“ v poslednjih letih.

Tako govore dejstva, o gospoda!

Vera brez dobička, narodno načelo na škodi. In k vsemu temu se pridružuje še tretje, in morda za našo narodno bodočnost najhuje zlo: da smo jeli popolnoma zanemarjati političko vzgojo naroda, da nikdo ne misli na jutri. Da še več: da se z vsemi mogočimi sredstvi celó duši narodni idejalizem, kjer ga je še kaka iskrica.

Tako vzgajamo Slovenci svoj narod za bodoče čase, tako pripravljamo Slovenci svoj narod na bodoče neizogibne dogodke.

Ali je še čas, da krenemo na druga pota? Bolje je, da molčimo za sedaj, sicer nam poreko, da „smo mehki in sentimentalni ljudje“. To pa že moramo ponoviti še enkrat, da nosijo veliko odgovornost oni, ki so, služé tujim uplivom, glavnim vzrokom, da se v nas tako grozno zanemari politička vzgoja naroda in da valed te nemarnosti je narod v nevarnosti, da ga zalote bodoči dogodki — nepripravljenega.

DOPISI.

Iz Lokavca pri Ajdovščini. — (Izv. dop.) — Velespoštovani gospod urednik! Prosim Vas, vprejmite nekoliko pojasnila na dopis iz Lokavca od dne 30. maja t. l.*) Odgovarjamo pa le z dobrim namenom, in nočemo biti tako zlobni, kakor je bil Vaš zadnji dopisnik. Res zloben je bil dopis v spoštovanem Vašem listu od 30. min. m. To so bili le napadi iz zavisti in jeze. In obsojati moramo take napade, ker je bil naš dopis od dne 21. aprila pisan mirno in stvarno.

Ako bi bilo tako, kakor trdi naš nasprotnik, misliti bi morali, da smo mi sami izvrški človeštva, žaljavi, ne le na rokah, ampak tudi na — srcu! No, mi se pa tolažimo s tem, da uživamo vsaj toliko simpatij med tukajšnjim ljudstvom kakor gosp. nasprotnik.

Kar se dostaje „štrajka“ pevcev, povemo, da ni res, kar trdi naš nasprotnik, češ, da je prvi Vaš dopisnik nahujskal pevce, ampak kriv je jedino pevovodja sam. Saj ve g. pevovodja dobro, kako je prišlo, da občinski svet onih dovoljenih 30 gl. ni naklonil pevcem, kakor se je glasila prva ustmena prošnja. To je razburilo pevce, ki so ostali na suhem. Tudi to ni res, da bi bili želeli vsi pevci, da naj se odstrani prvi Vaš dopisnik, ampak to je bila želja le nekaternikov.

Kar smo trdili o potrjenih pravilih čitalnice, je vse le resnica. Mi nismo imeli na mislih pevskega društva s potrjenimi pravili — kakor zlobno trdi nasprotnik — ampak čitalnico, ki se je imela svojedobno zasnovati. Nasprotnik naj se le potruži do gostilne gosp. Rebka, tam mu lahko postrežejo s potrjenimi pravili od leta 1876. Gosp. nasprotnik odide gotovo — dolgim nosom!

Nasprotnik trdi, da smo mi kompromitovali „Podporno rokodelsko društvo“, ko smo pisali o blagoslovljenju zastave tega društva. Nasprotnik niti ud ni temu društvu in torej tudi ne more vedeti, kaj se godi v njem. Predsedništvo omenjenega društva je pripravljeno potrditi vsaki hip, da je bil za blagoslovljenje zastave res določen dan 25. maja, a da se je stvar odložila le vsled finančnih ozirov. Premalo prispevkov je bilo nabranih. Nasprotnik naj bi se bil malo informoval pri odboru tega društva in blamaže ne bi bilo.

Čudno, da gospod dopisnik, ki je vendar toli bister mož ni uganil, da je bila vest o telefonu le šala in ironija radi gradnje ceste Lokavec-Ajdovščina. To zadnje je nasprotnik čisto prezrl, iz česar sledi, da je na njegovem dopisu sodelovala še druga roka, koji je vsa ta stvar jako — neljuba. Kaka pota imamo pri nas, se posebno v slabih vremenih, to nam kaže tudi dejstvo, da je tudi c. kr. žan-

*) Bodi Vam! Sedaj pa želimo odločno, da prenehaj ta polemika. Uredništvo.

darmerija že posegla vmes se svojo tožbo. Ironično smo menili torej, da se vrše posvetovanja radi naprave telefona v nadomestilo omenjene ceste.

Tudi radi naše opazke o občinskih volitvah nas je napal nasprotnik, češ, iste se bodo vršile še le prihodnje leto. No počasi, počasi! Ako pojde stvar po zakonu, vršile se bodo volitve v oktobru t. l. Stranke so pri nas res tri, in agituje se tudi prav pridno. Seyeda se ne agituje pred cerkvijo, ker ni dobro biti takoj na veliki zvon. Vse to ni znano gosp. nasprotniku. Siromak!

Se svojimi opazkami o cesti Dol-Otlica-Lokavec se je pa še posebno urezal gosp. dopisnik. Pravi namreč, zavračaje našo trditev o zgradnji te ceste, da teče še le pravda. Ali je on sam tujec v Jeruzalemu, da ne ve, kar ve sleherni otrok. Pravda teče res, toda pravdajo se le oni posestniki, ki so trpeli škodo, ko se je zidala cesta, ker so na njih zemljišča sipali grušč. Nasprotnik pravi nadalje, da ne ve, kedaj in kam izide cesta. Lahko odgovor. Cesta meri 6½ km., dodelanih je pa 5½ km. In ker dela na cesti neprenehoma 25—30 delavcev, torej se je nadejati, da se dovrši prej nego mine naš rod. Ako ne ve, kje se dovrši cesta, pa naj se potruži v vas Slokarje, kjer bode videl tablo, na koji je zapisano jasno, da se tam zgradi nova cesta.

Kar se dostaje kramljanja v nemščini od strani nekkih oseb, moramo reči, da se to ne godi samo v slučajih posebne potrebe, ampak le prepogosto in na javnih krajih. Celó na veselici v bližnjem trgu se je hrustal nemški kostanj.

Nasprotnik pravi nadalje, da je Vaš prvi dopisnik splošno znana in prezirana oseba. No, mi ne vemo, kdo je bolj preziran: ali mi ali naš nasprotnik. Kajti vsa njegova stranka se sestavlja iz šestero oseb, včevši ženske. Gosp. dopisnik naj vrže krinko raz obraz in potem mu stopimo nasproti, ako želi tudi s sto in več podpisil.

Blamirali ste se in zapojte le: Mea culpa.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 17. junija 1896.

Delegacije. Avstrijska delegacija je razpravljala včeraj o proračunu ministerstva za vnanje stvari. Predsednik se je spominjal umrlega delegata Klunna. Delegat Kramar je rekel, da se je trojna zveza prelevila, ker se je vsa evropska politika povzdignila v svetovno politiko. Glavna nevarnost za Evropo ni več v Turčiji, nego v Kitaju in Japonski. Radi tega je izgubila trojna zveza svoj trdni sklad. Jedina naloga Avstro-Ogerske na tej svetovni politiki je — naloga eminentno konservativne mirovne vlasti. V to treba zložnosti v notranjem, zlasti narodnega miru na Češkem. Ker se ni storilo ničesar resnega v ta namen, glasoval bode govornik proti proračunu. — Hvaležni pa moramo biti, jako hvaležni delegatu grofu Wurmbrodu na njega odkritosrčnosti. Trikrat podčrtano naj bi si zapisal v album sleherni slovenski politik izrek Nemca Wurmbroda, da avstrijsko-ogerska vztočna politika soglašava z nazori nemškega, madjarskega in poljskega naroda! Prepuščeno bodi v razsodbo slehernemu razsodnemu človeku, da-li si z madjarskimi nazori moremo kedaj pridobiti simpatije — slovanskih narodov. A na Balkanu žive menda slovanski narodi! A kakih uspehov se more nadejati politika brez simpatij? „Novice“ pa naj nas vprašajo še enkrat, čemu se zaganjamo v sedanji sistem; v sistem, ki je na znotraj in na zunaj prikrojen po nazorih Nemcev in Madjarov — le Poljaki smejo iz milosti sopotovati po teh stezah madjarske politike na Balkanu. Vozijo pa se v — tretjem razredu. — Zato moramo le pritegniti antisemitu Gessmannu, ki je rekel, da v državah na Balkanu narašča ogorčenje vsled šovinistiškega postopanja Madjarov, kar je posebno občutiti v avstrijskem eksportu. V zmislu gorenjega izreka del. Wurmbroda razvijala se je vsa nadaljnja razprava. Čeh Schwarz je rekel, da urejeni notranji odnošaji so načelni pogoj za uspešno vnanjo politiko. Dokler bode naša vnanja politika le pojav vladnega sistema, ki zanikuje prava naroda češkega, dotlej ostane stranka govornikova v opoziciji. Poljak Zaleski je proslavjal trozvezo in našo vnanjo politiko. Čeh Kramar ne more razumeti slavošpeva Wurmbrodevega na Madjare, in pravi, da je le v sporazumljenju z Ru-

sija pot do ohranjenja miru. Govornik se je izrekel proti utikanju Nemčije v naše notranje razmere. Kdor hoče, da bode naša država nezavisna, mora se bojevati proti pragmatičnemu utrjenju zveze z Nemčijo. Po milosti poljske žlahte izvoljeni parade-Malorus Barwinski je udrihal neusmiljeno po Rusiji in ruski propagandi. Vladi da je dolžnost delovati proti takemu rovanju. Slednjič je pa vendar rekel jedno pametno ta parade-Malorus: da je dolžnost vladi delati na to, da bodo v Avstriji zadovoljna vsa plemena. Na vse zadnje je priporočal poročevalec Dumba toliko Čehu Kramaru, kolikor Nemcu Bareutherju, naj pokažeta svojo miroljubivost s tem, da bodeeta uplivala na obe narodnosti za sporazumljenje. — Proračun ministerstva za vnanje stvari se je vsprejel.

Madjarske laži in nemška resnica. Pod tem naslovom je priobčil nedavno list „Deutsches Volksblatt“ obsežen članek, v katerem je bilo citati med drugim:

.... Človek bi moral izgubiti vsako iskro spoštovanja do Romunov, Hrvatov, Srbov, Nemcev, Slovakov in Malorusov, ako bi se le-ti dali zavesti v vrtoglavico, ki je popala pet milijonov Madjarov in dva milijona madjaronov, pripoznavajočih se madjarskemu občevalnemu jeziku. Dovolj hvalevredno je od teh narodov, sestavljajočih 70 odstotkov Ogerske, da ne motijo slavnosti budimpeštanskih. Se svojó rezervo kažejo političko zrelost; in madjarski krogi bi storili dobro, ako bi uvaževali to rezervo. „Drugi“ narodi so toliko čuli o Budimpešti, glavnem mestu madjarstva, in cvetu naroda. Tu imamo n. pr. svetovno čudo: most na verige. Zgradil ga je Anglež Klarks. — Tu je krasna akademjska palača. Postavil jo je berlinski arhitekt Stüler. — Tu je kraljeva opera — ustvaril jo je Pramadar Nikolaj Ybl. Prvo madjarsko opero, zove se „Belin bleg“, zložil je — Josip Ružička! — Glavna carinarska palača, prava divota: zgradil jo je Ybl. — Krasna klavnica, delo berlinskega graditelja Henricke-a. — Tam se nam kaže narodni muzej, zgraditelj se je zval Pollack. — Med spomeniki se odlikuje oni palatina Josipa: delo Halbiga. Povsodi nas pozdravljajo dela nemških mojstrov, posebno so le-ti sezidali cerkve. Samo najnovejša dela plastike in arhitekture prihajajo od Madjarov in madjaronov — zato pa tudi izgledajo po tem! — Svojemu narodnemu pesniku Petöfiu (čigar oče pa se je zval Petrovič in je bil Srb) so postavili spomenik, kojega ustvaritelj se pa kaže še-le učenca.....

In samo mesto budimpeštansko! Odstržimo le nekoliko rudeče-belo-zeleno apno! Takoj zapaziš za uličnimi tablicami madjarskimi nemško zemljišče. Do pred 10 leti se je delila Budimpešta v „Christinenstadt“, „Landstrasse“, „Neustift“, „Oberes Neustift“, „Innere Stadt“, „Theresienstadt“, „Elisabethstadt“, „Josefstadt“ in „Franzensstadt“. — Tam nahajaš tudi „Blocksberg“, „Schwabenberg“, „St. Gerhardsberg“, „Adlersberg“, „Auwinkel“ in „Margaretheninsel“.

Vse to je ogromnim čopičem premazano črno-belo-zelenim apnom ter je kazano danes kakor pramadjarska znamenitost.

Kaj zanimiv je svečanostni spis o mileniju, izdan v vseh kulturnih jezikih ter povelečevan od strani nemško-liberalnih novin dunajskih, kakor mojstersko delo madjarske učenosti. Knjigo je izdal Moric Gelléri (Heller), načelnik tiskovnega odseka milenijske razstave; naslov pa jej je: „Iz prošlosti in sedanosti tisočletne Madjarske“. Na strani 95. govori Gelléri (Heller) o južno in severo-madjarski hišni industriji pisanega veziva, prepreg; resnično pa mu je na umu, če tudi ne pove tega, romunska, srbska in slovaška domača industrija!! V poglavju „Madjarski umetniki“ je Nemeč Dürrer pretvorjen v Madjara. — Potem navaja člankar v „Volksblatt“ imena mestnih načelnikov budimpeštanskih in raznih učenjakov. Sami Nemci s pomadjarjenimi imeni. — Prvi slikar Madjarski (Munkacsy) je sicer iz Munkacsu, ali imenuje se Lieb. In ako pomislimo slednjič, da je največi pesnik te moderne Madjarske, da je Moric Jokai (potomec starožidovske obitelji Jokl) oče zakona, s kojim se je nekdanja pristojbina za madjarenje imen znižala od 5 gl. na 50 nč., da se tako pospešuje množenje prebivalstva — potem moramo vprašati nehoté: ali je to duševno normalno stanje...?

Francosko-ruska zmaga v Egiptu. V „Obzoru“ čitamo lep člančič, ki opisuje, kako je vso Francosko razburila vest, da so Angleži pričeli vojno proti dervišem pod pretvezo, da hočejo pomagati Italijanom v Kasali. Znano je, da angleško-egipčanska vojska služi le angleškim interesom, videz seveda mora kazati, da služi jedino Egiptu. Zato mora Egipt nositi tudi vojne stroške. Ker pa, kakor znano, Egipt nima denarja, izposodili so se iz blagajne, ki je ustvarjena le v varstvo upnikom Egipta. To blagajno nadzoruje šest komisarjev, zastopajočih koristi upnikov iz različnih držav: ruski, francoski, italijanski, angleški, avstrijski in nemški. Ko je šlo za ono posojilo za vojno proti Dongoli, trdil je francoski komisar, da treba, da privolijo v to vsi komisarji. Angleški pa je trdil, da zadošča večina glasov. Zmagal je s svojim menenjem angleški komisar, kajti pridružili so se mu komisarji: Nemčije, Italije in Avstrije. Ruski in francoski komisar uročila sta protest. No, Angleži so menili, da je s tem stvar pri kraju. Motili so se. Zveza francoskih upnikov je uročila pritožbo na mešano sodišče v Egiptu. To sodišče je izreklo svojo sodbo te dni. Sodba daje pravo Franciji in Rusiji, Egipt pa je obsojen, da mora povrniti iz rečene blagajne vzeti denar, plačati obresti in stroške pravde. Vemo, da to ne bode uplivalo na tek vojne, kajti Angležem ne manjka denarja, toda rečena razsodba bode vendar dober povod Rusiji in Franciji za nadaljevanje diplomatskih korakov v vprašanju egiptovskem. Angleži se veselijo na neki mali zmagi njih vojske proti dervišem, ali nam se vidi veliko važnejša za nadaljni razvoj egiptovskega vprašanja moralna zmaga, ki sta si jo priborila Francija in Rusija. Italija žanje sedaj posledice svojih porazov; toda vojska v Sudanu je razkrila namere Angležev, kojim ni do družega, nego da podaljšajo svoje gospodstvo v Egiptu. Na Francoski je sedaj, da izkoristi sodbo mešanega sodišča za svoj glavni cilj: odpravo Angležev iz Egipta. Taktičsko je postopala Francija jako modro, da je sprožila najpopred pravno vprašanje. Sedaj, ko je to vprašanje rešeno zanjo ugodno, sedaj je lahko prenese na diplomatsko polje.

Položenje na Kreti. Sultan turški menda pozna tudi tisti znani rek: Reci jim, da ti ne poročajo. V tem zmislu je dal razglasiti v Kaneji (glavnem mestu Krete) „iradè“ — cesarski ukaz, katerim označuje Kristijane odgovornimi za vse izgrede. Pozivlja jih torej, naj se udajo in potem da hoče proučiti njih želje. Zdi se nam, kakor da bi čuli homeričen smeh po vsej Evropi, ko čujemo pripovedko o krvoločnih kristijanah in nedolžnih Turkih. In pa obljubljenou proučevanje kristijanskih želj! Kakor da ne bi vedeli, koliko tehta vrednost turških obljub. — Še si je ohranil nekoliko humorja mogočni turški sultan.

Podpora iz Afrike vrnivšim se vojakom. Te dni dospelo je v Neapelj več sto vojakov, vračajočih se iz Afrike domov. Med temi bilo je 405 ranjenih. Vsaki izmed njih dobil je 100 lir državne podpore. Med one vojake pa, ki niso ranjeni, vendar pa bolni ali sploh oslabei, ter so jih morali poslati v bolnišnice (in oslabei so malone vsi), razdelili so 20.000 lir podpore.

Menelik se ne uda želji sv. Očeta. Rimski list „La Capitale“ javlja, da je baje že došlo v Vatikan poročilo papeževoga odposlanika iz Abesinije. Glasom tega poročila da Menelik nikakor ne mara ustredi želji sv. Očeta gledé vrnitve italijanskih ujetnikov. Menelik da je izjavil, da je sicer pripravljen izpustiti ujete italijanske prostovoljce, toda ujete častnike da si pridrži dotlej, dokler jih italijanska vlada ne odkupi za izdatno svoto denarja. Koliko da zahteva, to je že sam sporočil italijanski vladi.

Različne vesti.

Doktorjem prava je bil te dni promoviran g. dr. Anton Antončič, odvetniški kandidat na Krku. Čestitamo!

Birma v Šklednju. Minolo nedeljo delil je mil. škof msgr. dr. Glavina zakrament sv. birme v župni cerkvi v Šklednju. Bilo je 130 otrok, dečkov in deklic. Mil. škofu je azistoval škedenjski župnik don Kavalič.

Razpisana poštarstva služba. Razpisan je natečaj za službo poštarja poštne urada, ki se

osnuje v Tervizu, okrajno glavarstvo Pazin. Plača iznaša 150 glđ. na leto, odškodnina za pisarniške stroške 40 glđ. in 60 glđ. za plačo poštnega sčla, ki bode hodil dvakrat na dan do tje, kjer se ustavlja sčl poštne zveze Pazin-Motovun, in nazaj v Trviž. Jamčevine je treba položiti 200 glđ. Prošnje tekom treh tednov c. kr. ravnateljstvu pošte in brzojava v Trstu.

Hišna preiskava. Predvčerajšnjem izveli so policijski organi hišno preiskavo na stanovanju tukajšnjega zastopnika milanske založne tvrdke Treves & Vallardi. Zaplenili so prilično število knjig, kojih širjenje je prepovedano v Avstriji.

Porotne razprave v Trstu. Za prihodnje zasedanje so določene nadalje še te-le razprave: Dne 25.: Težak Lovrenc Obat in slikar Josip Leghissa (Legiša), obtožena ubojstva. (Obtožena sta, da je eden izmed njiju 19. aprila t. l. zvečer v gostilni „All' Antico Beaco“ z nožem ranil 18 letnega Ivana Hvastjo. Ranjeni mladenič umrl je dva dni zatem.) — Dne 26.: Anton Renner iz Tomaja, bivši poštni asistent na ces. kr. vojaški pošti v Sarajevem, obtožen poneverjenja. (Renner si je prisvojil priporočeno pismo, v kojem je bilo 600 gl. Ta denar je bila odposlala tvrdka Simoni & Bilih v Mostaru tvrdki Alfred & Moreno Halim na Dunaju.) — Konečno bode dne 27. in 30. t. m. ter 1. in 2. julija razprava proti Petru in Mariji Persich (Persič), obtoženima umora. (Ta zločin se je dogodil na Voloskem).

Razprava, ki je bila določena na 24. t. m. proti uredniku „Naše Sloge“, Matku Mandiču, zaradi razžaljenja časti potom tiska, je odložena, ker je g. Mandič zahteval, da se ga stavi pred katero drugo porotno sodišče.

Pevsko društvo „Jadranska vila“ v Sušaku praznovalo bode dne 28. in 29. t. m. slavnost razvitja svoje zastave in 25-letnico svojega obstanka. Blagoslovljenje zastave se bode vršilo dne 28. t. m. v cerkvi oo. frančiškanov na Trsatu, potem bode svečani „matinée“. Popoldne pa skupen obed in velika ljudska slavnost. Dne 29. bode izlet po kvarnerskem zalivu. Na parobrodu bode glavna skupščina „Zveze hrvaških pevskih društev“. Popoldne banket v slovo. Na vsej slavnosti bode sodelovala glasba 79. pešpolka grof Jelačić.

Baratieri pride v Trst? Zadnjič smo že za beležili vest, ki so jo prinesli nekateri listi v Italiji, vest namreč, da se — sicer oproščeni, toda moralno obsojeni — bivši gubernier Eritreje ne izkrca v Italiji, ampak da „osreči“ Trst s svojim obiskom. To vest prinesli so včeraj vnovič nekateri listi, zatrjujé, da se odpelje Baratieri dne 24. t. m. iz Masave in da se bržkone poda naravnost v Trst. Kaj je ponesrečenemu vojskovodji postala h krati Avstrija zopet mila in draga, ona Avstrija, iz koje je pobegnil, samo da mu ni bilo treba iti v — v avstrijske vojake? Morda vendar ne misli, da ga avstrijsko vojno ministerstvo vsprejme kar naravnost za — generala? Kaj hoče begun Orest Baratieri v Avstriji?

Bivši avstrijski častnik — morilec in ropar? Dne 8. maja t. l. našli so v San Francisku (združene države Severne Amerike) umorjeno priletno vdovo Filomeno Langfeld. Morilec je pobral mnogo zlatnine in vrednostnih popirjev in zatem izginol. Policijska pa ima vzroka sumničiti, da je vdovo Langfeld umoril in oropal bivši c. in kr. avstro-ogerski častnik Josip Blanther. Ta mož se je o okupaciji Bosne in Hercegovine raznokrat odlikoval, posebnou tedaj, ko so uporniki oblegali malo utrdbo Stolac v Hercegovini. Nj Vel. cesar odlikoval je hrabrega častnika raznimi redi. Blanther je pozneje ostavil vojaško službo, ter se izselil v Ameriko, kjer je postal, kakor trdi policija v San Francisku — morilec in ropar! Zares žalostna karijera, ako je Blanther res padel tako nizko. Policijski urad v San Francisku doposlal je tukajšnjemu policijskemu ravnateljstvu to-le tiralnico: „Josip Blanther, rojen leta 1859., 5 čevljev 11½ palcev visok, vitke rasti, zagorelega lica, rjavkasto-sivih očíj, brazgetino na tanjem nosu, belih zob, polnih ustnic, rjavih brk, ozkih nog, ravne hoje, kratkoviden, govori nemško v avstrijskem narečju, išče se, ker je na sumu, da je dne 8. maja t. l. v San Francisku umoril in oropal Filomeno Langfeld. Blanther je bil pred kakim desetimi leti viši poročnik v avstro-ogerski vojski. Pridobil si je več

odlikovanj. Poslednjih deset let je bival v različnih mestih Združenih držav. — Raz rok umorjene ženske uzal je ropar 5 prstanov, vsi z dragocenimi kamenčki. — Prosimo, da se Blantherja pripré in o tem sporoči brzojavnim potom semkaj. — Policijski urad v San Francisku, 15. maja 1896. —

Ta policijski urad je pozneje še priobčil, da dobi oni, ki prime Blantherja, nagrado 1.000 funtov šterlinov (10.000 glđ. v zlatu).

Nezgodu na železnici. Predvčerajšnjem razširila se je po Trstu govorica, da je blizu postaje Slov. Bistrica ponesrečil oni vlak, ki je odpeljal iz Trsta rezerviste 97. pešpolka na vaje. Govorilo se je, da je mnogo ubitih in ranjenih. Na vso srečo pa je ta govorica pretirala stvar in niti z daleka ni bila nesreča tako velika, kakor jo je znal opisati ta ali oni. Evo, kaj poročajo o tej nezgodi iz Maribora dne 15. t. m.: Danes ob 5¼ uri zjutraj dospel je v našo postajo tovorni vlak št. 117. Temu vlaku je bilo pridodanih par vagonov, v katerih je bilo nad 200 rezervistov 97. pešpolka, ki so se peljali na orožne vaje v Maribor. Ko je bil vlak ostavil postajo Slov. Bistrica, občutili je bilo hkrati silen sunek in začuli so se bolestni vsikliki. Strojvodja je takoj ustavil vlak in železniško osebje poskočilo je raz vlak, da vidi, kaj se je zgodilo. Res se je bila dogodila nesreča: Na postranski progi postaje Slov. Bistrica stala sta dva prazna vagona, ki sta se hkrati pričela pomikati, pritrkljala na drugi tir in dospela po nesreči do menjave baš v istem trenutku, ko je puhal tovorni vlak mimo. Prazna vagona sta osmuknila tudi one vagone, v kojih so sedeli rezervisti. Štiri možje bili so kaj hudo poškodovani; dva izmed njih umrla sta še med potjo v bolnišnico. Nekateri bili so le neznatno ranjeni. Vsled te nezgode zamudil se je vlak jedno uro. (Glej najnovejše vesti.)

Iz dóbe okrutnika Stambulova. Pred apelacijskim sodiščem v Sofiji pričela je razprava proti kreaturi okrutnika Stambulova, prefektu Lukanovu, ki je obtožen, da je v zaporu dal sezgati nesrečnega mladeniča Tufekdžijeva, na katerega so bolgarski tirani valili sumnjo, da je sodeloval na umorstvu ministra Belčeva. Sedaj so orožniki priznali pred sodiščem, da so Tufekdžijeva polili petrolejem in ga potem zažgali. Policijski komisar Totev izjavlja, da so nesrečnega mladeniča strašno mučili v zaporu. Sploh iznaša sleherni moment razprave na videz brutalnosti in zverstva, ki so se godila pod groznim vladanjem Stambulova. In potom takih ljudij so hoteli naši državniki pridobiti si simpatije naroda bolgarskega!

Sodnijsko. Predvčerajšnjem stal je pred tukajšnjem sodiščem kotlar Anton Vitez iz Trsta, pristojen v Vipavo, obtožen tatvine, postopanja, prepovedane vrnitve v Trst in krive prijave. Vitez je bil po noči od 6. do 7. majnika t. l. ulomil v neko lópo, kjer je ukradel kovčeg, napolnjen z različno obleko. Dva javna stražarja sta ga zasačila, ko je praznil kovčeg na trati, ki je v ozadju mestne bolnišnice. Stražarjema je prijavil izmišljeno ime. Sodišče ga je obsodilo na 18 mesecev težke ječe ter dovolilo, da pride po prestani kazni po posebno policijsko nadzorstvo.

Zidar Ivan Marinič iz Trsta dobil je zaradi tatvine in zaradi nevarnega pretenja 6 mesecev ječe. Dne 5. majnika ukradel je na stanovanju posestnice Josipine Senica na Opčinah budilno uro, vredno 5 glđ. Žena pa ga je zasačila. Tat je pobegnil, toda dohitel in prijel ga je nek finančni stražnik. Le-temu se je Marinič zagrozil, da mu razpara trbuh, ko pride iz zopora.

Kmeta Fran Orjančič in Josip Valič, oba iz Lovrane, sta obsojena: prvi zaradi tatvine na 6 mesecev, drugi zaradi sokrivnje tatvine na 4 mesece ječe. Kradla sta raznim posestnikom drva.

19letni krojaški pomočnik Romeo Waidi iz Trsta je dobil zaradi nasilstva, storjenega na škodo neke 11letne deklice, 15 mesecev ječe.

Darilo botra. Ruski car Nikolaj II. podaril je svojemu krščencu, nasledniku na bolgarskem prestolu, princu Borisu — 3000 pušk in 150 topov in množino strelnega prahu.

Koledar. Danes (18.): Marka in Marcelijan, mučenca. — Jutri (19.): Gervazij in Protazij mučenca. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 4. uri 17 min., zatoni ob 7. uri 45 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 24.5 stop., ob 2. pop. 26.5 st. C.

Je-li vse „prastarina“?

(Dalje)

Pogledimo zdaj usodo tega „bomkanja“ v fut. exactumu v drevnjih slavjanskih in ruskih pametnikih. Kako nesrečna in nezavidna je ta usoda! Slučilo se je z „bomkanjem“, kakor s psom, ki je prišel ha „žeganje“ (proščenje): breajo ga tu, breajo ga tam, pode ga tako in inače, dokler ni izgnan iz družbe, kamor ne pripada.

Vzemimo nekoliko primerov. V Daniilu Zatočniku v gore omenjenem primeru vidimo, da se „budet“ uže ne strinja s število: ašče li budet rodiljsja v mater; dalje vidimo, da v taistem stavku je fut. exact. izražen uže jednostavnim sedanjikom dovršnega glagola: „i oni vozrostžsi mene prodadūt“. V prvem stavku je glagol „budet“ uže docela atrofiran. V listini 1656. l. čitamo tak primer: „A budet my arhimandrit i kaznečej s bratsjeju učnem na nego na Nikitu o razmēnē toj pustoši carju biti čelom“ — tu uže imamo „budet“ v družbi z „učnem“ (začnem), t. j. uže ni kak pomožni glagol, nego je zveznikov v značenju „ako“. Tako je „bomkanje“ pečalno umrlo, ko pisatelji in prepisovavci uže niso znali, kaj bi delali s tem hirajočim nezakonskim otrokom, kajti zakonski otec jezika, narod ruski, gospodar svojega jezika, nikoli „bomkanja“ ni priznaval.

Dokazal sem, zdi se mi, dovolj neopovržno kako temeljito se moti o Stanislav in kako goloslovna je njega tvrđitev o občeslavjanskosti „bomkanja“.

„Bomkanje“, ki se je tako nenavadno redno pokazovalo tu pa tam, moralo je izginuti, kakor je izginul obče rabljeni dativus absolutus, t. j. dativ vzamen grškega genit. abs., n. pr. „Vo vremena ono, šedš u Jisusu v nekuju ves, sretoša Jego desjatz prokazennyh mužej“. — V si že vremena Mstislavu sušču Tmutorakani (— ko je bil M. v Tm.). Tako je iz knjige izginul tudi oni finalni nedoločnik, ki ga slišite vedno v pravoslavnej službi Božjej, n. pr. o izbaviti sja nam ot vsjakija skorbi (ὅτις τὸς εὐσθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως) Gospodu pomolimsja!

Dovršni sedanjik rabil je vselej v staroslovenščini in starorusčini za izraženje prvega bodočnika in ne le prvega, nego i drugega, t. j. fut. exactuma. Ako se v tem poslednjem slučaju na stotine in tisoče primerov jednostavnega bodočnika nahaja kakih deset ali dvajset primerov „bomkanja“, to pač ničesar ne znači. Ako je mej tisoči črnimi vranami jedna bela, je to pač izključenje, ne pa pravilo, in prav nihče ne boče tvrdil, da „občeslovanska“ barva je bela.

Nekako obžalovanje vzbudil je v meni primer, ki ga navaja o Stanislav v dokaz, da „bomkajo“ Maloruski. Primer je vzet, zaključujem iz njega besed, iz sintakse Miklošiča, katere nemam pri rokah, kakor sem rekel. V njega „formenlehre“ ga ni. Ta primer je sledeči: „Zemlju, ktoruju ony budut kupyly.“ Tako ne napiše in ne poreče ni jeden Maloruski. Omenjeni stavek bil bi po maloruski tako: „Zemlju, ščo voný“) kuplja tš“, ali pa: „Zemlju, ktoru voný majut kupyty“. Tertium non datur v ruskej Malorusiji.

V avstrijskej „červonnej Rusiji“ se pač redko, no vendar, srečuje, zopet kakor izključenje, kakor polonizem, kakor napaka — sposob bomkanja. No pravilno se izraža bodočnost dovršnikov in nedovršnikov tako, kakor v ruskej Malorusiji. Značenje trpežev glagola pa je v maloruskem jeziku prav tisto, kakor v velikoruskem.

*) Transkripcija je po Miklošiču izražena, to je, v sa rusko in ali malor. n.

(Pride še.)

Najnovejšje vesti.

Gradec 16. Popoldné si je ogledal minister-ski predsednik grof Badeni novo vsučilišče. Tam so ga vsprejeli rektor in dekanje, Grofa Badenija je spremljal ces. namestnik markiz Bacquehem. Zatem si je ogledal ministerski predsednik državno obrtno šolo in deželni muzej. Ob 6. uri bil je slavnosten obed na dvorcu. Zvečer je priredila meščanska godba grofa Badenija podoknico.

Budimpešta 17. Predsednik zbornice poslancev, Szilagy, priredil je včeraj generalu Mocenni v

čas slavnosten obed, na kateri so bili povabljeni italijanski generalni kunzul, ministri in poslanci. Szilagy je napil zavezniku Avstro-Ogerske, kralju italijanskemu; general Mocenni je izjavil, da sporoči besede Szilagyjeve predsedniku italijanske zbornice poslancev.

Maribor 17. Gledé nesreče, ki se je prigodila na železniški postaji Slov. Bistrica, pričela je stroga preiskava. Žrtve te nesreče so rezervisti: Vincenc Matković iz Buzeta (tako umrl); Alojzij Kobau iz št. Florjana pri Podgori (Goriška) (umrl med potjo v bolnišnico); Josip Dragonja iz Šempasa (umrl včeraj v bolnišnici, ko so mu bili odžagali obe nogi); Ivan Kavčič iz Dornberga pa je srečno preстал amputacijo desne noge. —

Trgovinske brzojavke in vesti.

Budimpešta. Pšenica za jesen 6.63—6.64 Pšenica za juni 1896 6.45 do 6.47 — — — Oves za jesen 5.43—5.45 Rž za jesen 5.56 5.58 Koruza za juli-avgust 4.04—4.05 — — — juni 1896 4.01—4.02 nova f. 3.95—4.10.

Pšenica nova od 73 kil. f. 6.70—6.85 od 79 kil. f. 6.95—6.95, od 80 kil. f. 6.80—6.90 od 81. kil. f. 6.90—7.—, od 82 kil. for. 6.85—6.95 Jednon — — — prosa 6.10—6.40.

Pšenica: Trg nespremenjen, povprašanje omejeno. Prodaja 12.000 met. stož. Rž 5 nč. ceneje. Vreme: lepo. Praga. Nerafinirani sladkor for. 18.80, oktober-december 18.75. Bolje.

Praga. Centrifugal novi, postavljeno v Trst: carino vred odpošiljatev precej f. 35 — — — Concasse 37.50—38. Četvorni 37.75—38. V glavah (sodih) 39.49—50 Havrs. Kava Santos good average za juni 72— za oktober 70. — Mlačno.

Hamburg. Santos good average za juli 59.50 za september 57.75 za december 55.25 mlačno.

Dunajska borza 17. junija 1896.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	101.45	101.40
„ „ v srebru	101.40	101.40
Avstrijska renta v zlatu	122.70	122.80
„ „ v kronah	101.30	101.30
Kreditne akcije	351.50	351 —
London 10 Let.	119.95	119.90
Napoleoni	9.52	9.52 1/2
20 mark	11.75	11.75
100 italj. lir	44.52 1/2	44.46

Fran Kenda objavlja v svojem in v imenu svojih štirih nedoraslih otročičev, ter v imenu ostalih sorodnikov tužno vest, da mu je ljubljena soproga, oziroma mati

Marija Kenda roj. Likar

previdena s Svetotajstvi za umirajoče, po dolgotrajni težki bolezni, danes ob 11 1/2 uri predp. v 39. letu svoje dōbe v Gospodu preminola.

Pozemski ostanki preblage pokojnice preneso se v petek, dne 19. t. meseca ob 2. uri pop. iz hiše žalovanja, via dei Bachi št. 9 v župno cerkev pri sv. Antonu novem. Tam blagoslové ostanke in zatem prepelja se truplo blagopokojnice na večni počitek, na pokopališče pri sv. Ani.

V TRSTU, dne 17. junija 1896.

Franjo Toman

podebar in pozlatař, Križevniški trg št. 1. Ljubljana, se priporoča preč. duhovičini za izdelovanje cerkvenih in sobnih del po nizki ceni in priznana natančni izvršitvi. V zalogi ima sv. Razpela, okvire (Goldleisten) slike, čofe, kroglice za vrvi itd.

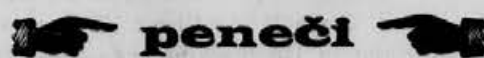
Cassa di Risparmio Triestina

(Tržaška hranilnica)

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 nč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9—12. ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10—12. ure opoldne. Obresti na knjižice 3%
Plačuje vsak dan od 9—12. ure opoldne. Zneske do 100 glđ. precej, preko 100 do 1000 mora se odpovedati 3 dni in zneske preko 1000 glđ. pa 6 dni.
Eskomtjuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 3 1/2%
Posujuje na drž. papirje avstro-ogerske do 1000 glđ po 4%
 Višje zneske od 1000 do 5000 glđ. po 5 1/2%
Daje denar proti vknjiženju na posesti v Trstu. Obresti po dogovoru. 2—24
 Trst, dne 5. maja 1894.

Najboljšo in najcenejo osvežujočo pijačo

nudijo svetovnoznani

LIMONOVİ BONBONI

Izdelovanje orijental-skih cukrovin

A. Maršner - v Pragi,

Král. Vinohrady „Plzenka.“

— Varovati se je ponarejevanj! —

Goriška ljudska posojilnica,

vpisana zadruga z omejeno zavezo razpisuje službo knjigovodje. Zahteva se popolno znanje dvostavnega knjigovodstva in po možnosti zemljiške knjige. Plača in varščina po pogodbi. — Prošnje do 1. julija na ravnateljstvo.

V Gorici, 8. junija 1896.

Ravnateljstvo.

Mirodilnica G. A. ANGELI

Corso, piazza delle Legna šte. 1.

Zaloga oljnatih barv iz svojega parnega mlina, čopičev, širnečev, rimskega žvepla, angleškega bakrenovca, mirodij, kemičnih izdelkov, mrčesnega praha in mineralic.

Pekarija in sladčičarna

ulica Stadion, 20.

Trikrat na dan svež (frišen kruh. — Prevzema domači kruh v peko. Raznaša se kruh po stanovih, krčmah in gostilnah, oddajalci dobe odbitek. Moke navadne in fine na debelo in na drobno. Raznovrstne sladčice ukusne in po ceni, biskote,

Zdravljenje krvi

čaj „Tisoborni cvet“ (Millefiori).

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če poče v želodecu, kakor proti slabemu probavljanju in hemoroidam. Jeden omet za ozdravljanje, stoji 10 nč, ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg.

Liniment. Capsici comp.

s sidrom

iz Richterjeve lekarne v Pragi.

pripoznano izvrstno, bolečine blažeče mazilo; dobiva se po 40 nč., 70 nč. in 1 glđ. po vseh lekarnah. Zahteva naj se blagovoljno to splošno priljubljeno domače sredstvo na kratko kot

Richterjev liniment s „sidrom“

ter naj se previdnostno vprejmejo le tako steklenice kot pristne, ki imajo znan varstveno znamko „sidro“.

Richterjeva lekarna

„Pri zlatem levu“ v Pragi.

